מסורת הש"ס

ו) (לקמן פט:).

תורה אור השלם

1. וְהוֹצִיאוּ אֶת הַנַּעֲרָ אֶל פֶּתַח בֵּית אָבִיהָ וּסְקָלוּהָ אַנְשֵׁי עִירָהּ בָּאֲבָנִים וָמֵתָה כִּי עָשְׂתָה נְבָלָה בְיִשְׂרָאֵל לִזְנוֹת בֵּית אָבִיהָ וּבִעַרְתָּ הָרָע מִקִּרְבֶּךָ: דברים כב כא

2. וּבַת אִישׁ כֹּהֵן כִּי תָחֵל לִזְנוֹת אֶת אָבִיהָ הִיא מְחַלֶּלֶת בָּאֵשׁ תִּשָּׂרֵף: ויקרא כא ט

קסברי רבנן. דמתני': **נשואה.** בת כהן יצאה מכלל נשואה בת ישראל מחנק לשריפה אבל ארוסה דגבי בת ישראל בסקילה לא יצאה בבת כהן מכלל ארוסה בת ישראל: **ומדאפקיה רחמנא לארוסה.** בת כהן מכלל נשואה בת כהן משריפה לסקילה ש"מ סקילה חמורה דעל כרחיך ארוסה חמורה מנשואה שמחללת ומזנה בית אביה והכתוב המסיר עליה דהא נשואה בת ישראל בחנק שהיא קלה מכולן וארוסה בסקילה. לפוס ריסטע דסוגיא הכי מיפרשא כדפרישית ומיהו כי דייקת בה שפיר לא אשכחת קרא לרבנן מנא להו דנשואה יצאה ולא ארוסה אלא משום דאית להו סקילה חמורה הוא דקאמרי על כרחיך לא יצאה ארוסה בת כהן מכלל ארוסה בת ישראל מסקילה לשריפה להקל ויש להקשות היכי יצפינן מהכא דסקילה חמורה הא איהי לא קמה להו לרבנן אלא משום דקסברי סקילה חמורה הלכך על כרחיך האי מדאפקיה רחמנא לארוסה בת כהן בסקילה דנקט הכא לאו טעמא למילתייהו היא אלא יתובי מילתא בעלמא ועיקר טעמייהו מדיתנה למגדף ולעובד עבודת כוכבי' הוא ודקשיא לך אדרבה שריפה חמורה שכן ניתנה לבת כהן ומאי חומרא שכן מחללת את אביה הכי מתרלה לה כדמתרליגא לקמן גבי מכה אביו ואמו אפ"ה פושט ידו בעיקר עדיף והאי דקאמר דקסברי רבנן נשואה יצאה לשריפה כו' על כרחיך נקט ליה דלא תימא מדיצאה ארוסה בת כהן מארוסה בת ישראל מסקילה לשריפה ש"מ שריפה חמורה וה"ק לעולם סקילה חמורה דפושט ידו בעיקר עדיף וגבי בת כהן דאחשבה לשריפה לאו לגבי סקילה אחשבה אלא לגבי חנק אחשבה דנשוא' היא דיצאה ולא ארוסה והאי מדאפקיה רחמנא כו' אורך דברים הוא ונראה בעיני דלא גרסינן לה: **דאמרן.** שכן פושט ידו בעיקר: **איזה כת מרובה.** כלומר אי זה עון חמור: **מדיחי עיר הנדחת בסקילה.** באלו הן הנחנקין (לקמן דף פט:) יליף טעמא ומדמדיח בסקילה וגידחין בסייף ש"מ סקילה חמורה: מכה אביו ואמו בחנק דכתיב ביה (שמות כא) יומת סתמא וקיימא לן (לקמן דף נב:) כל מיתה האמורה בתורה סתם אינו אלא חנק: **הוקש כבודם לכבוד המקום.** נאמר כאן (שמות כ) כבד את אביך ונאמר להלן (משלי ג) כבד את ה' מהונך: על כרחיך ארוסה חמורה מנשואה שרעה לשמים ולבריות ולעצמה שפוגמת כבודה ומשפחתה ואיכא קלון טפי מנשואה שכבר נפגמה ומדאפקה רחמנא

קסברי רבנן נשואה יצאה כו'. פ"ה דעיקר טעמא דאפ"ה פושט ידו בעיקר עדיף וכן משמע בפ' הנשרפין (לקמן דף עט:) דתנן אמרו לו אילו לא היתה סקילה חמורה לא ניתנה למגדף ולעובד עבודת כוכבים וא"ת סייף שניתן לאנשי עיר הנדחת שפושטין ידיהם בעיקר ואפ"ה שריפה חמורה ממנו כדמוכח בשמעתא וי"ל דסייף יש לו חומרא אחריתי עמו שממונו אבד ושקולין שניהם בסקילה ואע"ג דאמרינן בממון אדרבה סייף חמור מסקילה שכן ניתן לאנשי עיר הנדחת ומאי חומרא שכן ממונו אבד דמשמע שזה גורם לו שהוא חמור כיון שיש בו חומרא זו היינו טעמא דאכתי לא ידעינן דסייף קל ואית לן למימר מסברא דכיון דיש בו חומרא זו דממונו אבד מיתתו גמי חמורה אבל כיון דידעינן דסייף קל איכא למימר שזה גורם לו שיתן לפושט יד בעיקר משום חומרא דאיכא בהדיה דממונו אבד:

סקילה חמורה מחנק. ה"ה דהמ"ל מק"ו משריפה או מסייף דחמורין מחנק וסקילה חמורה מהן דכה"ג קאמר לקמן לר"ש: **אדרבה** חנק חמור שכן ניתן למכה אביו. ותימה סקילה גמי ניתנה למקלל אביו ואמו דהוקש כבודן לכבוד המקום ועוד וכי מפני שהוקש יהא חמור מכבוד המקום עצמו ועוד דבכילד הרגל (נ"ק דף כה.) אמר ר"ו לשכינה י"ד יום וי"ל דלא קאמר שיהא חמור מסקילה אלא כלומר חמור בסקילה שכן הוקש: **נאמר** אביה בסקילה כו'. תימה אע"ג דמסברא סייף חמור אתיא ג"ש ומפיק ליה ואם כן לעיל גמי דמסברא סקילה חמורה משריפה כדפ"ה דפושט ידו בעיקר עדיף אמאי לא אתי גזירה שוה ומפקא מסברא וגימא אחת ארוסה ואחת נשואה יצאה לשריפה דמה אביה האמור בסקילה בארוסה אף אביה האמור בשריפה בארוסה:

מה

קסברי רבנן נשואה יצאה[א] לשריפה ולא ארוסה ומדאפקה רחמנא לארוסה בסקילה ש"מ סקילה חמורה סקילה חמורה מסייף שכן ניתנה למגדף ולעובד עבודת כוכבים ומאי חומרא כדאמרן אדרבה סייף חמור שכן ניתן לאנשי עיר הנדחת ומאי חומרא שכן ממונן אבד אמרת איזה כח מרובה כח המדיח או כח הנידח הוי אומר כח המדיח ותניא ו)[ב]מדיחי עיר הנדחת בסקילה סקילה חמורה מחנק שכן ניתן למגדף ולעובד עבודת כוכבים ומאי חומרא כדאמרן אדרבה חנק חמור שכן ניתן למכה אביו ואמו ומאי חומרא שכן הוקש כבודן לכבוד המקום מדאפקיה רחמנא לארוסה בת ישראל מכלל נשואה בת ישראל מחנק לסקילה ש"מ סקילה חמורה [ג]שריפה חמורה ומאי חומרא שכן ניתנה לבת כהן שזינתה ומאי חומרא שכן מחללת את אביה אדרבה סייף חמור שכן ניתן לאנשי עיר הנדחת ומאי חומרא שכן ממונן אבד נאמר [1]אביה בסקילה ונאמר [2]אביה בשריפה מה אביה האמור בסקילה סקילה חמורה מסייף אף אביה האמור בשריפה שריפה חמורה מסייף שריפה חמורה מחנק שכן ניתנה לבת כהן שזינתה ומאי חומרא כדאמרן אדרבה חנק חמור שכן ניתן למכה אביו ואמו ומאי חומרא שכן הוקש כבודן לכבוד המקום מדאפקיה רחמנא לנשואה בת כהן מכלל נשואה בת ישראל מחנק לשריפה ש"מ שריפה חמורה [ד]סייף חמור ומאי חומרא שכן ניתן לאנשי עיר הנדחת ומאי חומרא שכן ממונם אבד אדרבה חנק חמור שכן ניתן למכה אביו ואמו ומאי חומרא שכן הוקש כבוד המקו' מדאפקיה רחמנא לנשואה בת כהן מכלל נשואה בת ישראל מחנק לשריפה ש"מ שריפה חמורה שריפה חמורה מסייף שכן ניתנה לבת כהן שזינתה ומאי חומרא כדאמרן אדרבה סייף חמור שכן ניתן לאנשי עיר הנדחת ומאי חומרא שכן ממונם אבד אמרת וכי איזה כח מרובה כח המדיח או כח הנידח

הוי

מכלל מות יומת הנופף (ויקרא כ) להיינו חנק דלף ארוסה היתה בכלל אשת רעהו (שם) ואפקה בהדיא לסקילה כדכתיב (דברים כב) כי תהיה נערה בתולה מאורסה וגו' ש"מ סקילה חמורה. ואי קשיא לך למה לי להדורי בתר טעמא בכולהו דתיהוי סקילה חמורה מינייהו מכיון דאשכח סקילה חמורה משריפה ולקמן יליף שריפה חמורה מסייף ממילא ידעינן דסקילה חמורה מסייף תריץ משום דלקמן לא קיימא לן שריפה חמורה מסייף אלא מגזירה שוה מסקילה דאשכחן בה דחמיר מסייף הלכך מיבעי ליה לאהדורי אטעמא דחמורה סקילה מסייף: **נאמר אביה בסקילה.** בנערה המאורסה לזנות בית אביה (דברים כב): **ונאמר אביה בשריפה.** בבת כהן את אביה היא מחללת (ויקרא כא): **סקילה חמורה מסייף.** כדיליף טעמא לעיל ממדיחין וגידחין: **מדאפקיה לנשואה דבת כהן.** סתמא כתיב ארוסה ונשואה משמע ורבנן הוא דמפקי ארוסה מההיא כלל ושבקי לה במילתא כדין ישראלית בסקילה משום דאית להו סקילה חמורה שכן ניתנה למגדף ונשואה מיהת אפקה קרא מדין נשואה ישראלית מחנק לשריפה אלמא שריפה חמורה ואע"ג דמאי לאיתויי בגזירה שוה דאביה אביה כדאייתיה לסייף ניחא לאיתויי מגופה: **ר"ש לטעמיה.** לקמן (ע"ב) יליף מקרא דכתיב בת כהן סתמא [ויקרא כא]:

הוי

עין משפט נר מצוה

יב א מיי' פט"ו מהלכות סנהדרין הלכה יא סמג עשין קד:

יג ב מיי' שם הלכה י ופ"ד מהלכות עכו"ם הלכה ז ופ"ה הל"ב סמג שם ולאוין כו:

יד ג ד מיי' פי"ד מהלכות סנהדרין הלכה ד:

רבינו חננאל

משריפה סקילה חמורה מסייף מדאשכחן בעיר הנדחת הנדחין בסייף והמדיחין בסקילה ש"מ דסקילה חמורה מסייף סקילה חמורה מחנק מדאפקה רחמנא לארוס' בת ישראל מכלל נשואה בת ישראל להחמיר עליה ואפקה מחנק לסקילה. ש"מ סקילה חמורה מחנק. שרפה חמורה מסייף שיצאה להחמיר על בת כהן. ו) וכשם שניתנה לבת כהן ואפילו דנתה מאביה ג) גמר אביה אביה מסקילה מה בת ישראל שזינתה ארוסה בסקילה וכתיב בה אל פתח בית אביה ובבת כהן כתיב את אביה היא מחללת מה אביה שבסקילה סקילה חמורה מסייף אף אביה שבשרפה שרפה חמורה מסייף. שרפה חמורה מחנק שכן נתנה לבת כהן החמורה כדאמרן מדאפיק רחמנא נשואה בת כהן מכלל נשואה בת ישראל שהיא בחנק והוציאה הכתוב מחנק לשרפה ש"מ שרפה חמורה מחנק. סייף חמור מחנק שניתן לאנשי עיר הנדחת שפשטו ידיהן בעיקר ר"ש אומר שרפה חמורה מסקילה מדאפיק רחמנא לארוסה בת כהן להחמיר עליה ואפקה מסקילה לשרפה ש"מ שרפה חמורה מסקילה ר"ש לטעמיה דאמר ארוסה בת כהן בשרפה. שרפה חמורה מחנק מדאפיק רחמנא לנשואה בת כהן. מחנק לשרפה. ש"מ שרפה חמורה מחנק כולה שמעתא בענין הזה ופשוטה

ו) לפנינו בגמ' ליתא זה ואולי דרבינו היה גורס ומאי מומרא שכן ניתנה לבת כהן ואפילו זנתה מאביה. ול"ע:

ג) נראה דתקר כאן ול"ל אדרבה סייף חמור וכו' גמר אביה אביה וכו'.

מה כשהוציא נשואה. הא דפשיטא ליה דנשואה להמיר היינו בג"ש דלעיל דמה אביה האמור בסקילה סקילה חמורה מחנק אף אביה האמור בשריפה שריפה חמורה מחנק: **נאמר** כאן אביה. תימה א"כ לזנות למה לי דלא מיתוקש בחילול שבת מג"ש דאביה

וי"ל מ"מ לא הוה ממעטינן חילול שבת דהוי אמינא דג"ש אילטריך למעוטי פנויה ומדכתיב כי תחל ה"א דאיירי נמי בחילול שבת:

כשהוא אומר היא מחללת. פ"ה דהאי תנא לית ליה דרשה דלקמן שאם היו נוהגין בו קדש א"נ לית ליה וליכתוב היא מחללת ולא ליכתוב את אביה ולקמן (דף נב.) משמע דלית ליה דקאמר רב אשי כמאן קיימא רשיעא בר רשיעא אפי' לרשיעא בר דקיקא כמאן כי האי תנא דשמע דר"ע ור"ש דפליגי עליה דר' ישמעאל לית להו הך סברא וקשה דאמר לעיל אליבא דר"ש מאי חומריה שכן מחללת את אביה וא"ל דר"ע לית להו הך דרשה דאין מקרא יוצא מידי פשוטו והא דקאמר כי האי תנא לפי שהוא הזכירה: **ת"ל** ובת כהן. פ"ה מדיבויא דוי"ו קדרים וכר"ע ס"ל דדרים לקמן כה"ג והא דקתני סיפא לכותי לחלל לנתין ולממזר מניין דמשמע יש לו קידושין בה ושמעינן ליה לר"ע דאמר ביבמות (דף סט.) אין קידושין תופסין בחייבי לאוין הני מילי בחייבי לאוין דשאר אבל מחייבי לאוין גרידא לא והא דקאמר בסמוך כרבי אלעזר דאמר פנוי הבא על הפנויה עשאה זונה ושמעינן ליה לר"ע ד)דפליג עליה מכל מקום נעשית זונה בכמה ביאות ועי"ל דכולה הך בריתא רבי שמעון היא כדמוקי לה בסמוך וסבר לה כר"א בפנוי הבא על הפנויה וכר"ע דדרים וי"ו ומיהו קשה דע"כ לר"ע גופיה דאמר לקמן[e] יכול אפי' פנויה תקשה והא כתיב ז)ולריך לומר דסבירא ליה כרבי אלעזר:

הא

הוי אומר כח המדיח וקל וחומר ומה חנק שחמור מסייף שריפה חמורה ממנו סייף הקל לא כ"ש סקילה חמורה מחנק שכן ניתנה למגדף ולעובד עבודת כוכבים ומאי חומרא כדאמרן אדרבה חנק חמור שכן ניתן למכה אביו ואמו ומאי חומרא שכן הוקש כו' מדאפקיה רחמנא לארוסה בת ישראל מכלל נשואה בת ישראל מחנק לסקילה שמע מינה סקילה חמורה סקילה חמורה מסייף שכן ניתנה למגדף כו' אדרבה סייף חמור שכן ניתן לאנשי עיר הנדחת ומאי חומרא שכן ממונם אבד אמרת וכי איזה כח מרובה כח המדיח או כח הנידח הוי אומר כח המדיח וקל וחומר ומה חנק שחמור מסייף סקילה חמורה ממנו סייף הקל לא כ"ש חנק חמור מסייף שכן ניתן למכה אביו ואמו ומאי חומרא כדאמרן אדרבה סייף חמור שכן ניתן לאנשי עיר הנדחת ומאי חומרא שכן ממונם אבד אמרת וכי איזה כח מרובה כח המדיח או כח הנידח הוי אומר כח המדיח ותניא מדיחי עיר הנדחת בסקילה ר"ש אומר בחנק מרגלא בפומיה דרבי יוחנן [6]נערה המאורסה בת כהן שזינתה בסקילה ר"ש אומר בשריפה זינתה מאביה בסקילה ר"ש אומר בשריפה מאי קמ"ל לרבנן [2]נשואה יצאה לשריפה ולא ארוסה לר' שמעון אחת ארוסה ואחת נשואה יצאה לשריפה וטעמא מאי משום [3]דלרבנן סקילה. חמורה לר' שמעון שריפה חמורה נפקא מינה למי [3]שנתחייב שתי מיתות ב"ד נידון בחמורה מאי רבי שמעון דתניא רבי שמעון אומר שני כללות נאמרו בבת כהן בבת כהן ולא בבת ישראל אימא אף בבת כהן והוציא הכתוב נשואה מכלל נשואה וארוסה מכלל ארוסה מה כשהוציא הכתוב נשואה מכלל נשואה להחמיר אף כשהוציא הכתוב ארוסה מכלל ארוסה להחמיר זוממי נשואה בת כהן בכלל זוממי נשואה בת ישראל ת"ר [1]ובת איש כהן כי תחל יכול אפילו חללה את השבת ת"ל [1]לזנות בחילולין שבזנות הכתוב מדבר יכול אפילו פנויה נאמר כאן [1]אביה ונאמר להלן [2]אביה מה להלן זנות עם זיקת הבעל אף כאן זנות עם זיקת הבעל או אינו אומר אביה אלא להוציא את כל האדם כשהוא אומר [1]היא מחללת הוי כל אדם אמור הא מה אני מקיים אביה נאמר כאן אביה ונאמר להלן אביה מה להלן זנות עם זיקת הבעל אף כאן זנות עם זיקת הבעל אי מה להלן נערה והיא ארוסה אף כאן נערה והיא ארוסה נערה והיא נשואה בוגרת והיא ארוסה בוגרת והיא נשואה ואפילו הזקינה מנין תלמוד לומר [1]ובת כהן מכל מקום בת כהן אין

נשואה בת ישראל. בחנק שלא הוציא הכתוב אלא אותה לבדה דכתיב (ויקרא כא) היא באש תשרף ולא בועלה ולא זוממיה: גבי זוממין גרס **בכלל** ולא גרס מכלל: **בת כהן כי תחל.** אי לא כתב לזנות משמע אפילו חיללה שבת: **ס"ל לזנות.** ולקמיה (נא.) פריך חיללה שבת בת סקילה היא: **ונאמר להלן.** בנערה המאורסה מה להלן שזינתה בשעה שזיקת הבעל עליה אף כאן זנות בשעה שזיקת הבעל עליה ולא פנויה. והאי דנקט תנא האי לישנא ולא נקט מה להלן ארוסה כו' משום דסופו נמי לאתויי נשואה לשריפה כדליף וחזיל: **או אינו אומר אביה.** לגזירה שוה זו אלא להוציא את כל האדם שאם זינתה מאביה תידון בשריפה אבל משאר כל אדם תידון בבת ישראל. ולקמיה [שם] פריך היכי תיסק אדעתין הא מילתא א"כ מאי איריא בת כהן ואפי' בת ישראל נמי מאביה בשריפה בחלו הן הנשרפין (לקמן דף עה.): **כשהוא אומר היא מחללת.** משמע היא מחללת אותו ולא הוא מחללה הרי על כרחיך כשזינתה משאר כל אדם אמור: **הא מה אני מקיים אם אביה.** למה לי למיכתביה כלל אלא נאמר כאן כו'. והאי תנא לית ליה האי דרשה דלקמן (דף נב.) שאם היו נוהגין בו קודש כו' א"נ לית ליה וליכתוב היא מחללת ולא ליכתוב את אביה וליהוי משמע אפי' משפחתה ואביה יותר מכולם: **נערה.** שהביאה שערות ולא הביאה סימני בגרות. בגמ' נדה מפרש להו בפרק [יולא דופן] (דף מז.) משנתמעך הכף: **ס"ל ובת כהן מכל מקום.** מדיבויא דוי"ו קא דרים וכר"ע סבר לה דדרים לה לקמן (דף נא.) כי האי גוונא וליכא לפרושי דמדכתיב קרא שתמא ילף טעמא דהא אתא גזירה שוה ומפקא ליה מסתמיה:

אין

עין משפט נר מצוה

טו א ב מיי' פט"ו מהל' סנהדרין (הל"ב) והל"י יא ופ"ג מהלכות א"ב הל"ג והל"ה סמג עשין קיג ולאוין מז:

רבינו חננאל

היא: מרגלא בפומיה דר' יוחנן נערה המאורסה בת כהן שזינתה בסקילה ר"ש אומר בשרפה זינתה מאביה בסקילה. ר"ש אומר בשרפה. ואסיק' נפקא מינה למי שנתחייב שתי מיתות כגון שעבר שתי עבירו' וחייב סקילה ושרפה וקי"ל דנידון בחמורה. לרבנן נידון בסקילה לר' שמעון נידון בשרפה. מאי ר"ש דתניא ר"ש אומר שני כללות נאמרו בבת ישראל והוא הדין בבת כהן והוציא הכתוב נשואה בת כהן בשרפה מכלל נשואה בת ישראל שהיא בחנק וארוסה בת כהן לשרפה מכלל ארוסה בת ישראל שהיא בסקילה מה שכשהוציא הכתוב נשואה בת כהן בשרפה מכלל נשואה בת ישראל להחמיר עליה אף כשהוציא הכתוב ארוסה בת כהן מכלל ארוסה בת ישראל להחמיר עליה. זוממי נשואה בת כהן בכלל זוממי נשואה בת ישראל ת"ר בת איש כהן כי תחל יכול אפילו חללה שבת בשרפה ת"ל לזנות בחלולין שבזנות הכתוב מדבר יכול אפי' זינתה פנויה בשרפה נאמר כאן אביה ונאמר בארוסה בת ישראל אביה מה התם בארוסה בת ישראל זנות עם זיקת הבעל אף הכא בבת כהן זנות עם זיקת הבעל היא בשרפה ואין בועלה בשרפה:

מסורת הש"ס

1. ויקרא כא ט
2. והרוציאו את הנער אל פתח בית אביה וסקלוהו אנשי עירה באבנים ומתה כי עשתה נבלה בישראל לזנות בית אביה ובערת הרע מקרבך: דברים כב כא

ו) [תוספתא פרק י"ג וע' רש"י ד"ה מרגלא], ז) [לעיל מ:], ח) [לקמן פא. וש"נ], ט) [ויבמות פא.], י) [לקמן נא.], יא) עיין רש"ל.

תורה אור השלם

1. ובת איש כהן כי תחל לזנות את אביה היא מחללת באש תשרף:

אין לי אלא שנשאת לכהן. לקמיה פריך מהיכא תיתי הא אטו משום דניסת לוי וישראל נמי בת כהן היא: **חלל.** כהן שנשא גרושה או זונה וילדה לו בן מיקרי חלל מן הכהונה כדכתיב (ויקרא כא) לא יחלל זרעו: **עובד כוכבים** [ב] **נתין וממזר.** אע"פ שאסורין לבא בקהל יש להם קידושין והרי היא אשת איש דקדושין מופסין בחייבי לאוין. ואע"ג דהתם מתניתין ר"ע דדרים וי"ו ושמעינן ליה דאין קדושין מופסין בחייבי לאוין [ינמות י:] איכא תנא ביבמות (דף מט.) דאית ליה אלינא דר"ע אין קדושין מופסין בחייבי לאוין ה"מ בחייבי לאוין דשאר אבל בחייבי לא אמר. עובד כוכבים [ב] איכא גרידי לא אמר.

[א] אין לי אלא שניסת לכהן ניסת ללוי ולישראל לעובד כוכבים [ג] לחלל לממזר ולנתין מניין ת"ל [1] ובת איש כהן אע"פ שאינה כהנת [2] היא בשריפה [3] ואין בועלה בשריפה

[ג] היא בשריפה [2] ואין זוממה בשריפה רבי אליעזר אומר את אביה בשריפה ואת חמיה בסקילה אמר מר יכול אפילו חיללה שבת חיללה שבת בת סקילה היא אמר רבא הא מני ר"ש היא דאמר שריפה חמורה סד"א הואיל ואחמיר בהו רחמנא בכהני [7] דרבי בהו מצות יתירות תידון בשריפה קא משמע לן (ה) מאי שנא מיניה דידיה סלקא דעתך אמינא איהו דאשתריא ליה שבת לגבי עבודה היא כיון דלא אשתריא שבת לגבה אימא תידון בשריפה קא משמע לן יכול אפילו פנויה הא לזנות כתיב כדר"א דאמר [6] פנוי הבא על הפנויה שלא לשום אישות עשאה זונה או אינו אומר אביה אלא להוציא את כל אדם אלא מאי ניהו שזינתה מאביה מאי אירייא בת כהן [7] אפילו בת ישראל נמי [8] דאמר רבא אמר לי רב יצחק בר אבודימי אתיא [2] הנה [3] הנה אתיא [3] זמה [4] זמה איצטריך סד"א קרא לאפוקי מדרבא מדגלי רחמנא בבת כהן ולא בבת ישראל קמ"ל בת כהן אין לי אלא שניסת לכהן ניסת ללוי לישראל ולעובד כוכבים ולחלל לנתין ולממזר מניין תלמוד לומר בת איש כהן אף על פי שאינה כהנת משום דאינסבא להו להני לאו בת כהן היא ותו מידי כהנת לכהן כתיב סד"א [1] כי תחל לזונות אמר רחמנא הני מילי היכא דקא מתחלא השתא אבל הא כיון דקא מתחלא וקיימא מעיקרא [8] דאמר מר [5] ובת כהן כי תהיה לאיש זר [9] כיון שנבעלה לפסול לה פסלה ללוי וישראל נמי [6] ושבה אל בית אביה כנעוריה מכלל דכי איתיה גביה לא אכלה אימא לא תידון בשריפה קמ"ל ודלא כר"מ [10] דתניא [11] בת כהן שניסת לישראל ואכלה תרומה משלמת את הקרן ואינה משלמת את החומש ומיתתה בשריפה [12] ניסת לאחד מן הפסולין משלמת קרן וחומש ומיתתה בחנק דברי ר' מאיר וחכמים אומרים [1] זו וזו משלמות קרן ולא חומש ומיתתן בשריפה ר"א אומר את אביה בשריפה ואת חמיה בסקילה מאי את אביה ואת חמיה אילימא את אביה ואת חמיה מחמיה מאי אירייא בת כהן אפילו בת ישראל נמי בתו בשריפה [1] וכלתו בסקילה אלא את אביה ברשות אביה ואת חמיה ברשות חמיה כמאן אי כרבנן האמרי נשואה יצאת לשריפה ולא ארוסה אי כרבי שמעון האמר אחת ארוסה ואחת נשואה בשריפה ואי כרבי ישמעאל האמר ארוסה יצאת לשריפה ולא נשואה את חמיה חנק הוא שלח רבין משמיה דרבי יוסי ברבי חנינא כך היא הצעה של משנה לעולם כרבנן והכי קאמר כל שהוא למטה ממיתת אביה ומאי ניהו נשוא' בת ישראל דאילו נשוא' בת ישראל בחנק הבא במיתת אביה בשריפה כל שהיא למעלה ממיתת אביה ומאי ניהו ארוסה בת ישראל דאילו ארוסה בת ישראל בעלמא בסקילה הבא במיתת חמיה בסקילה מתקיף לה ר' ירמיה מידי למעלה למטה קתני אלא אמר רבי ירמיה לעולם

הא מני ר"ש היא. אע"ג דר"ש לא דרים וי"ו דוסופטין בפרק קמא (דף יד. ושם) הכא דרים: סירכא

לאו בת כהן היא. בתמיה. למה לי אינ יתירא לריבוי: **כי תחל לזנות.** כשהיא מתחללת על ידי זנות וזו נתחללה כבר ע"י נשואין שנשאת לחלל לנתין ולממזר נתחללה מן התרומה אפי' ימות ולא יאכל בה אינה כעובדיה ונפסלת נמי מן הכהונה שלא תיגשא עוד לכהן וכולה יליף ביבמות בפרק אלמנה (דף פח.): **לפסול לה.** כגון נתין וממזר: **פסלה.** עולמית מתרומה ומכהונה. והתם פריך הא מיבעי ליה לגופיה זר שאינו כהן לא תאכל בתרומה בחייו ומשני ליה התם. וחלל אע"ג דלא פסיל לה הוא דהא כשר לבא בקהל יליף לה בפרק אלמנה לכהן גדול (יבמות דף פט.) מלא יחלל זרעו [ויקרא כא] מקיש זרעו לו מה הוא פוסל אף זרעו פוסל לכהן גדול הבא על האלמנה פוסל מן הכהונה ומן התרומה דיליף לה מלא יחלל שני חילולין במשמע שמחלל אותה ואת הולד: **לוי וישראל נמי.** אע"פ שאינה מחוללת עולמית מיהו כל ימי חייו מחוללת מן התרומה כדכתיב ושבה וגו': **ודלא כר"מ.** הא דאמרן לעיל בת כהן הנשואה לממזר בקדושתה קיימת וילדותיה בשריפה דלא כרבי מאיר: **ואלא בתרומה בשונג.** דגבי זר איכא חיוב קרן וחומש: **משלמת את הקרן.** דכיון דלא זכי לה רחמנא בגוה גזילה היא אצלה: **ואינה משלמת את החומש.** דלאו זרע היא הואיל ורחוייה לחזור אם ימות בעלה וזרע אין לה: **ומיתתה בשריפה.** אם זינתה: **נשאת לאחד מן הפסולים.** שנפסלה עד עולם ונתחללה הרי היא כזרע גמורה: **מאביה.** שזינתה מאביה: **כלתו בסקילה.** במתני' (דף נג.): **כרשות אביה.** ארוסה: **אי כרבנן.** דאמרי סקילה חמורה איפכא מיבעי ליה דהא ארוסה חמורה מנשואה ולידיהו נשואה ילדה בת ישראל מחנק לשריפה ולא ארוסה מסקילה לשריפה: **ואי כרבי שמעון.** דאית ליה שריפה חמורה מסקילה הא אמר אחת ארוסה ואחת נשואה יצאו לשריפה: **ואי כר' ישמעאל.** הא דאמר שריפה חמורה כר' ישמעאל דאמר לקמן בשמעתא (ע"כ) ארוסה יצאת לשריפה ולא נשואה דיליף לה מבנין אב דבארוסה הכתוב מדבר: **אם חמיה חנק הוא.** כדין בת ישראל דהא לא יצאת מכללה: **כך הנעשה.** של משנה ר"א כמו שהיא שנויה ולא תפכה ולעולם כרבנן דאית להו איפכא ארוסה בסקילה נשואה בשריפה ואיהו נמי הכי אמר כל שהיא בת ישראל שזינתה אביה מאחר: **למעלה ממיתת אביה.** שריפה כלומר במיתה שהיא קלה משריפה כגון נשואה לחנק בעלמא הוא הכא בת כהן במיתת אביה כו' כאילו זינתה מאביה ובשריפה: **כל שהיא.** בת ישראלית למעלה ממיתת אביה כגון ארוסה דבסקילה ה"נ בת כהן לא יצאת מכללה לקל ולידותיה במיתה חמורה כאילו זינתה מחמיה דבסקילה וה"ק אביה בשריפה הסמוכה למיתת אביה דנחיתא מינה לרגא דהיינו נשואה בת ישראל הכא בת כהן הוצאה כתוב להחמיר בשריפה ושהיא למעלה משריפה כגון ארוסה את חמיה דיינין לה כדין כלתו דבסקילה. יש לגמגם אמאי נקיט את חמיה תיפוק ליה דכן דינה בסקילה אחרי שלא יצאה מן הכלל ומיהו הא מתקפינן אתקפתא אחריתי ומפקינן ליה מטעמא: לעולם

ולא כרבי שמעון ולא כרבי ישמעאל ושקלו וטרו בה ודברים פשוטים הם. ואוקמא רבינא דהוא כתרא הכי לעולם כרבנן דאמרי ארוסה בת כהן בסקילה והנשואה בשריפה ואפיך אימא הכי את אביה בסקילה כלומר דינתה ברשות אביה והיא ארוסה בסקילה ברשות חמיה נשואה בשרפה. והאי דקתני את אביה בשרפה סירכא נקט. כלומר כל בת עם אביה בשרפה וכלתו בסקילה. שלח רבין משמיה דר' יוסי בר' חנינא כך הצעה של משנה. את אביה בשרפה ואת חמיה בסקילה והכי קאמר בת כהן כל שהיא למעלה ממיתת אביה ומאי ניהו נשואה בת ישראל אם דינתה דינה בחנק בת כהן נשואה שזינתה דינה בשרפה כבר בת שזינתה עם אביה ומאי ניהו ארוסה דאלו ארוסה בת ישראל בסקילה הבא בבת כהן שזינתה ארוסה כמיתת כלה שזינתה עם חמיה בסקילה. ורבי אליעזר כרבנן סבירא ליה דאמר נשואה בת כהן יצאה לשרפה ולא ארוסה אלא ארוסה אפילו בת כהן בסקילה ואע"ג דרמי ירמיה מידי למטה ולמעלה קתני.

מסורת הש"ס

א) נכ"ל: לכותי, ולכותי], ב) [לקמן 5. ע"ש], ג) [עי' תוספות עמוד ב ד"ה לממיין], ד) [ינמות ה. קיד: קדושין כא: לה: לו. מכות כ. תמורה ל:], ה) ינמות עו: קפ: עו. תמורה ל., ו) לקמן עכ: עו. פז: חגיגה יא: ינמות ג. כריתות ה., ז) ינמות קה., ח) [נ"ל דתמן], ט) תרומות פ"ז מ"ב [כריתות ז.], י) [לקמן סו:], כ) נכ"ל: כותי,

תורה אור השלם

1. ובת איש כהן כי תחל לזנות את אביה היא מחללת באש תשרף: ויקרא כא ט
2. ערות בת בנך או בת בתך לא תגלה ערותן כי ערותך הנה: ויקרא יח י
3. ערות אשה ובתה לא תגלה את בת בנה ואת בת בתה לא תקח לגלות ערותה שארה הנה זמה הוא: ויקרא יח יז
4. ואיש אשר יקח את אשה ואת אמה זמה הוא באש ישרפו אתו ואתהן ולא תהיה זמה בתוככם: ויקרא כ יד
5. ובת כהן כי תהיה לאיש זר הוא בתרומת הקדשים לא תאכל: ויקרא כב יב
6. ובת כהן כי תהיה אלמנה וגרושה וזרע אין לה ושבה אל בית אביה כנעוריה מלחם אביה תאכל וכל זר לא יאכל בו: ויקרא כב יג

הגהות הב"ח

(ה) נכ' קמ"ל ומאי שנא:

לעזי רש"י

אשוייר"א [אישוייר"א]. לסטות.

מוסף רש"י

ואין בועלה בשריפה. אלא כחנק כשאר אשת איש (מכות ב.). פנוי הבא על הפנויה כו' עשאה זונה. דלגבילת זונת קרי זונה (תמורה ל.). אתיא הנה הנה. לאיקיבא, שבתו מאשתו וכן בת בתו ובת בנו ילפא מערות אשה ובתה לא תגלה, והרי בתו מאשתו בכלל בת אשתו, אבל בתו מאשתו לא משתמעא, דכתיב ערות אשה, ולגון אישות דעל ידי קידושין משמע, ובגי רחמנא בבת בתו ובת בנו מאשתו בהאי קרא ערות בת בנך או בת בתך, והכא לגון אישות לא כתיב, ואמאי בתו לא כתיב הכא, ולפיכך בנ"ם כתיב הכא בקרא לאשוקה כי ערותך הנה ובכתיב בקרא אחריתא דאישות שארה הנה, מה התם בתו כבת בתו, אף כאן בתו כבת בתו (יבמות ג. ובע"ז חגיגה יא.). אתיא זמה זמה. לשריפה, כתיב הכא בנתו מאשתו זמה היא וכתיב בשריפה זמה היא באש ישרפו, מה להלן שריפה אף כאן שריפה, ובתו מאשתו הא ילפינן מהנה הנה מבת אשתו (יבמות ג.) מאחר שלמדת אשה מבתו, ובבתו מאשתו, וכתיב זמה היא כמה דכתיב בתו אשה דמי, ומחזר ולמוד בה שריפה מאשה ואת אמה זמה היא בתו אשה מאשתו לה: פנוי הבא על הפנויה כו' עשאה זונה. דלגבילת זונת קרי זונה (תמורה ל.). אתיא הנה הנה. לאיקיבא, שבתו מאשתו וכן בת בתו ובת בנו ילפא מערות אשה ובתה לא תגלה, והרי בתו מאשתו בכלל בת אשתו, אבל בתו מאשתו לא משתמעא, דכתיב ערות אשה, ולגון אישות דעל ידי קידושין משמע, ובגי רחמנא בבת בתו ובת בנו מאשתו בהאי קרא ערות בת בנך או בת בתך, והכא לגון אישות לא כתיב, ואמאי בתו לא כתיב הכא, ולפיכך בנ"ם כתיב הכא בקרא לאשוקה כי ערותך הנה ובכתיב בקרא אחריתא דאישות שארה הנה, מה התם בתו כבת בתו, אף כאן בתו כבת בתו (יבמות ג. ובע"ז חגיגה יא.). אתיא זמה זמה. לשריפה, כתיב הכא בנתו מאשתו זמה היא וכתיב בשריפה זמה היא באש ישרפו, מה להלן שריפה אף כאן שריפה, ובתו מאשתו הא ילפינן מהנה הנה מבת אשתו (יבמות ג.) מאחר שלמדת אשה מבתו, ובבתו מאשתו, וכתיב זמה היא כמה דכתיב בתו אשה דמי, ומחזר ולמוד בה שריפה מאשה ואת אמה זמה היא בתו אשה מאשתו לה: מעיקרא מיתיבי לה בהנה הנה יהבד בזמה זמה, כתיב הכא כי ערותך הנה וכתיב בשאר אשתו שארה הנה, מה להלן זמה עמי אף כאן זמה עמי, ובתר דמיתיבי זמה לשאר דיליה ילפינן בה שריפה בזמה זמה (לקמן עה.). המשך מוסף רש"י בסוף המסכת.

עין משפט נר מצוה

מז א ב מיי' פ"ג מהלכות מיאסורי ביאה הלכה ג סמג לאוין לד:
יז ג מיי' פ"ב מהלכות עדות הלכה י:
יח ד מיי' פ"ח מהלכות מיאסורי ביאה הלכה ה ופט"ו מהל' סנהדרין הלכה יא סמג לאוין לז:
יט ה מיי' פי"ח מהל' מיאסורי ביאה הלכה ג סמג לאוין קפא טוש"ע אה"ע סימן ו סעיף מ:
כ ו מיי' פ"י מהלכות תרומות הלכה יב:
כא ז מיי' פ"ח מהלכות מיאסורי ביאה הלכה ד ופט"ו מהל' סנהדרין הלכה י סמג לאוין לז:

רבינו חננאל

אמר מר יכול אפילו חיללה שבת והא בחילול שבת בת סקילה היא מפקינן לה לשריפה לקולא, ואוקמא מתניתא דא לרבי שמעון היא דקסבר שריפה חמורה מהו דתימא נחמיר עליה ותידון בשריפה קמ"ל דלא ואקשינן ומאי שנא דאביה אם חיילל שבת נידון בסקילה והיא בשריפה סלקא דעתך אמינא איהו אישתריא ליה שבת בעבודה במקדש כו'. יכול אפי' פנויה וכרבי אליעזר דאמר פנוי הבא על הפנויה שלא לשום אישות עשאה זונה קמ"ל דבעינן זנות עם זיקת הבעל לדברי הכל או אינו אומר את אביה אלא שזינתה עם אביה ודחי' האי מאי אירייא בת כהן אפילו בת ישראל עם אביה בשרפה כדרבה דאמר אמר לי רב יצחק בר אבדימי אתיא הנה הנה אתיא זימה זימה. פי' בבת בנו ובבת בתו כתיב הנה וכתיב באשתו בבת בנה ובבת בתה (כתיב) שארה הנה זמה היא. נמצא בה הנה וזמה ובבת בנו ובבת בתו הנה יליף הנה מהנה מה אילו כתיב בהן הנה וזמה עמה. וכתיב קרא אחרינא ואיש אשר יקח את אשה ואת אמה זמה היא באש ישרפו אותו ואתהן האי זמה דכתיב הכא מופנה הוא לדין ממנו בכל מקום שכתב בו זמה בשרפה כמו אלו הנה נמצא כל אדם עם בתו ובת בנו ובת בתו וכולן דינו עמהן בשרפה ואמרינן סד"א מדגלי רחמנא בת כהן עם אביה בשריפה מכלל שבת ישראל עם אביה אינה בשרפה ולאפוקי מג"ש דיליף רבה קמ"ל דלא ואסיק' כי הא דתניא בת כהן שנישאת לישראל או אפילו לכותי ולחלל ולנתין ואכלה בתרומה משלמת קרן ו) וחומש ואם זינתה נידונית בשריפה ואע"פ שנתחללה: **אמר** מר ר' אליעזר אומר את אביה (היא מחללת היא) בשרפה ואת חמיה בסקילה. ואמרינן מאי את אביה ואת חמיה אילימא את אביה שזינתה מאביה ואת חמיה שזינתה את חמיה. מאי אתא ר' אליעזר לאשמעינן כולי עלמא ואפילו בת ישראל בתו בשרפה וכלתו בסקילה. אלא את אביה ברשות אביה כלומר ארוסה ואת חמיה ברשות חמיה כלומר נשואה כמאן לא כרבנן

ו) [הנה נגמרו אותה אליבא דרבנן דאיכא מתלמת מיתה יאולי דע"ש נפל בדברי רבינו וכ"ל ולא חומש]